Ս. Աշտոցի Արձագանգ

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Սուրբ Յակոբ Կիրակնօրեայ Դպրոցի ամսաթերթ

WWW.SOURPHAGOP.ORG (26-րդ տարի)

Նոյեմբեր 2026 (ԼԴ տարի թիւ 3)

Այս թիւով.....

Նոյեմբեր ամսուան բացատրական քառարան Էջ 2-6

Տօն՝ Սուրբ Առաքեալներու Անդրէասի եւ Փիլիպպոսի

Յիսնակ

Սուրբ Յուլիանէ եւ Վասիլուհի

Սուրբ Հրեշտակապետերու Գաբրիէլի եւ Միքայէլի

Տօն Ընծայման Ս. Աստուածածնի

Եկեղեցական Բառարան Էջ 6

Բացատրութիւն՝ Հայց. Առաք. Սուրբ Եկեղեցւոյ Պատարագին Էջ 7-9

Ծանօթանանք Եկեղեցւոյ Սպասներուն Էջ 10-11

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը Էջ 12-15

Լուրեր Կիրակնօրեայէն Էջ 16

Սրբոց Թարգմանչացը՝ Կիրակնօրեայէն ներս Էջ 20

Խաչքարի Հեղինակ՝ Ժողովրդական Վարպետ, Ռուբեն Նալբանդյան

Հ... Հրեշտակ

Ամսուան Համարները

«Արդ, ով որ իր անձը այս մանուկին պէս կը խոնարհեցնէ՝ անիկա է մեծը երկինքի արքայութեան մէջ»: *Մատթէոս 18.4*

«Զգո՞յշ, մի՛ արհամարհէք այս փոքրիկներէն մէկը. գիտցէք, որ անոնց հրեշտակները երկինքի մէջ միշտ կը տեսնեն իմ երկնաւոր Հայրս»: *Մատթէոս 18.10*

Նոյեմբեր ամսուան բացատրական տօնացոյց

Շբթ. 7	Տօն՝ Սուրբ Հրեշտակապետերու Գաբրիէլի եւ Միքայէլի
Շբթ. 14	Տօն՝ Սուրբ Առաքեալներու Անդրէասի եւ Փիլիպպոսի
Կիր. 15	Բարեկենդան Յիսնակի Պահոց
Բշ. 16	Ա. օր Յիսնակի Պահոց
Շբթ. 21	Սբ. Կոյսի Տաճար Ընծայում
Բշ. 23	Սբ. Կուսանաց Յուլիանէի եւ Վասիլուհիի
Շբթ. 28	Սբ. Առաքեալներ եւ մեր Առաջին լուսաւորիչներ Թադէոս եւ Բարթուղիմէոս

Պահքի Օրեր: 4,6, 11,13, 16-20, 25, 27

Ամսթերտամ քաղաքի զինանշանը

Տօն՝ Սուրբ Առաքեալներու Անդրէասի եւ Փիլիպպոսի

Անդրէաս առաքեալը եղբայրն էր Պետրոս առաքեալի, որ իրեն պէս ձկնորս էր: Սկիզբը, Անդրէասը աշակերտած է Ս. Յովհաննէս Մկրտիչին եւ Յիսուսը գտնելէ ետք, անմիջապէս իր եղբայրը Պետրոսը գտած ու ըսած է անոր. «Մեսիան գտանք» (Յովհ. 1.35-42): Ըստ աւանդութեան, Ս. Անդրէաս առաքեալ կը քարոզէ Յունաստանի եւ փոքր Ասիոյ մէջ եւ կը նահատակուի X ձեւով խաչի մահով, Յունաստանի մէջ:

Փիլիպպոս առաքեալը Բեթսայիդայէն էր, Անդրէասի եւ Պետրոսի քաղաքէն: Յիսուս էր որ երբ Գալիլիա գացած ատեն Փիլիպպոսը տեսաւ, անոր ըսաւ. «Հետեւէ՛ ինծի»: Անդրէասն ալ իր կարգին գտաւ Բարթողիմէոսը՝ «Նաթանայէլը» եւ զայն Յիսուսի ներկայացուց (Յովհ. 1.43-51): Ըստ աւանդութեան կը նահատակուի Եփեսոսի մէջ խաչի մահով:

Հայաստանեայց Եկեղեցին Ս. Անդրէասի եւ Ս. Փիլիպպոսի յիշատակը կը տօնէ Խաչի 9-րդ Կիրակիին յաջորդող Շաբաթ օրը:

Յիսնակ

Յիսնակը, 50 օրերու միջոց մըն է, որուն ընթացքին կը պատրաստուինք տօնելու Յիսուսի ծնունդն ու աստուածայայտնութիւնը, որ տեղի կ'ունենայ Յունուար 6-ին: Յունուար 6-էն 50 օրեր դէպի ետ հաշուելով կը հասնինք Նոյեմբեր 18-ին, հետեւաբար այդ թուականին ամենէն մօտ Կիրակին Յիսնակի Բարեկենդանն է:

Կար ժամանակ, երբ Յիսնակի ամբողջ տեւողութեան պահք կը պահուէր, Ս. Յարութեան նախորդող մեծ պահքին պէս: Սակայն ներկայիս սովորական Չորեքշաբթիի եւ Ուրբաթի պահքերէն զատ երեք շաբաթներու վերածուած է Յիսնակի Պահքը: Առաջին շաբաթը Յիսնակի Պահք, Դեկտեմբերին՝ Ս. Յակոբի պահք, իսկ Յունուարին՝ Ս. Ծննդեան պահք:

Հրեշտակներու քանդակներ Աղթամարի Սուրբ Խաչ եկեղեցւոյ ճակատին

Հրեշտակի բարձրաքանդակը Աղթամար վանքի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ ճակատին

«Հրեշտակը եւ Ս. Մարիամը»1330-ի Կիրակոս Աղբակեցիի «Աւետում» մանրանկարը

Ս. Յուլիանէ եւ Վասիլուհի կոյսերու յիշատակութեան օր

Յուլիանէ և Վասիլուհի անունով շատ կոյսեր կան Տօնացոյցերու մէջ: Բայց հայկական Տօնացոյցին մէջ յիշատակուողները Նիկոմիդիա քաղաքէն են: Ս. Յուլիանէն (†304) մանուկ հասակէն ինքզինք նուիրած է կուսական կեանքին: Դիոկղետիանոս կայսեր հալածանքներու օրերուն մերժած է հեթանոս երիտասարդի մը ամուսնութեան առաջարկը եւ տարուած է դատարան: Երբ բազմաթիւ չարչարանքներէ եւ փորձութիւններէ յետոյ սրբուհին կը հանեն այրելու, խարոյկն ինքն իրեն կը մարի: Սա առիթ կը դառնայ բազմաթիւ ներկաներու դարձին, որոնք նոյն տեղ կը նահատակուին: Իսկ Ս. Յուլիանէն կը գլխատուի 19 տարեկանին:

Հայ Առաքելական Եկեղեցին Ս. Յուլիանէ եւ Վասիլուհի կոյսերու յիշատակը կը տօնէ Յիսնակի Կիրակիին յաջորդող երկուշաբթի օրը:

Ս. Վասիլուհին եւս († 303), որ իննամեայ աղջնակ էր, Դիոկղետիանոս կայսեր հալածանքներու օրերուն կը մատնուի տանջանքներու, սակայն անվնաս դուրս կու գայ փորձութիւններէն առիթ դառնալով իր դատաւորի դարձին:

Հայաստանի առաջին լուսաւորիչները

Յիսուս իր յարութենէն ետք իր աշակերտներուն պատուիրեց երթալ աշխարհի չորս կողմերը եւ քարոզել աւետարանը: Առաքեալները, Յիսուսի պատուէրին համաձայն ցրուեցան աշխարհի բոլոր կողմերը ու իրենց քարոզչութեամբ քրիստոնեայ եկեղեցիներ սկսան հաստատել:

Յիսուսի տասներկու առաքեալներէն երկուքը՝ Թադէոսը եւ Բարթողիմէոսը, եկան Հայաստան եւ հոն տարածելով Աւետարանի ճշմարտութեան լոյսը, Հայաստանեայց առաքելական սուրբ եկեղեցին հաստատեցին: Աստուածաշունչին մէջ, Թադէոս Առաքեալ կը յիշուի նաեւ Ղեբէոս անուան տակ: Ան Հայաստան այցելած ու հոն քրիստոնէութիւն քարոզած առաջին առաքեալն է (43-66 թ.): Անոր գործունէութեան գլխաւոր կեդրոնը կը նկատուի Վասպուրական նահանգի Արտազ գաւառը, ուր կը գտնուէր Սանատրուկ թագաւորի պալատը: Ըստ Մովսէս Խորենացիի, Թադէոս Առաքեալ, Եդեսիոյ Աբգար թագաւորը բժշկելէ, եւ քրիստոնէութիւն քարոզելէ ետք, Աբգարի հրովարտակով կը ներկայանայ Հայոց Սանատրուկ թագաւորին: Սանատրուկ թագաւորը, նախ կ'ընդունի քրիստոնէութիւնը, սակայն զգուշանալով իր իշխաններուն սպառնալիքներէն, ետ կը դառնայ իր նախկին կրօնքին: Հակառակ ասոր, ժողովուրդէն շատեր, որոնց մէջը ըլլալով իր դուստրը Սանդուխտը՝ կ'ընդունին քրիստոնէութիւնը: Շատ չանցած, Սանատրուկի կարգադրութեամբ, Արտազ գաւառի Շաւարշաւան գիւղաքաղաքին մէջ կը նահատակուին Թադէոս առաքեալը եւ Սանդուխտը: Առաքեալի նահատակութեան վայրին մէջ (ներկայիս Իրան) կառուցուած է Ս. Թադէ վանքը: Հայ եկեղեցին տարին երկու անգամ կը յիշատակէ Ս. Թադէոսը: Մէկ անգամ Բարթողիմէոս Առաքեալի հետ, Յիսնակի առաջին Կիրակիին յաջորդող Շաբաթ օրը (Նոյեմբերի վերջը կամ Դեկտեմբերի սկիզբը): Իսկ երկրորդ անգամ Ս. Սանդուխտ Կոյսի հետ: Թադէոս առաքեալ իր հետ Հայաստան բերած է այն գեղարդը որու միջոցաւ խոցուած էր խաչուած քրիստոսի կողը:

Յովհաննէսի Աւետարանին մէջ, Բարթողիմէոս առաքեալ կը յիշատակուի Նաթանայէլ անուան տակ: Յիսուս , վկայելով անոր մասին, կ'ըսէ. «Ահաւասիկ ճշմարիտ Իսրայէլացի մը, որուն մէջ նենգութիւն չկայ» (Յովհ. 1.47): Սուրբ Բարթողիմէոս իր քարոզչութեան ճամբով հասաւ Հայաստան եւ քարոզեց մօտաւորապէս 8 տարիներ (60-68թ): Ան իր քարոզութիւնը սկսաւ Սիւնեաց նահանգէն: Անոր քարոզութեան գլխաւոր վայրերէն մէկն էր Գողթն գաւառը, ուր առաքեալի ձեռքով կառուցուած է Տեառնընդառաջ եկեղեցին: Առաքեալը անցաւ նաեւ Արտաշատ քաղաքը ուր հանդիպեցաւ Թադէոս Առաքեալին: Հայաստանեայց եկեղեցին այս երկու առաքեալներուն յիշատակը կը տօնէ Յիսնակի առաջին Կիրակիին յաջորդող Շաբաթ օրը: Նկարներուն մէջ, ան կ'երեւի դաշոյնով (որով նահատակուած է) եւ Տիրամօր պատկերը ձեռքին (որ ըստ աւանդութեան իր հետ Հայաստան բերած է եւ զետեղուած է Անձեւացեաց գաւառի Հոգեաց վանքին մէջ): Բարթողիմէոս Առաքեալի անունով վանք մը գոյութիւն ունի Վասպուրականի Աղբակ գաւառին մէջ, ուր թաղուած է:

Սուրբ Հրեշտակապետերու Գաբրիէլի եւ Միքայէլի Եւ Ողջ Երկնային Զօրքի Յիշատակութեան Օր

Միքայէլ հրեշտակապետը Իսրայէլի ժողովուրդին համար մարտնչելու ընթացքին: Երուսաղէմ, ձեռ. 2027, էջ 4բ, Աստուածաշունչ 1266 թ. Կիլիկիա, ծաղկող՝ Թորոս Ռոսլին

Նոյեմբեր ամսուան առաջին կամ երկրորդ Շաբաթ օրը, Հայց. Եկեղեցին կը յիշատակէ հրեշտակապետեր Գաբրիէլի եւ Միքայէլի տօնը: Հրեշտակ կը նշանակէ պատգամաւոր, առաքեալ՝ «ղրկուած»: Նախապէս անոր կը տրուէր երկնային դեսպան, պատգամաւոր, եւ կամ սուրհանդակ նշանակութիւնը: Աստուածաշունչը կը վկայէ որ հրեշտակները իբրեւ լուսեղէն ստեղծուած են առաջին օրը, լոյսի հետ միասին: Անոնք ժամանակի ներգործութենէն չեն ազդուիր եւ սեռային յատկանիշներ չունին:

Հայ եկեղեցւոյ հրեշտակաբանութեան համաձայն՝ հրեշտակները անմարմին հոգիներ են. ըմբռնելի, ինքնիշխան, միշտ շարժման մէջ եղող եւ անսեռ: Անոնք անմահ սպասաւորներ են: Ըստ եկեղեցւոյ Սուրբ հայրերուն՝ հրեշտակները իբրեւ լուսեղէն էակներ, ստեղծուած են արարչագործութեան առաջին օրը՝ լոյսի հետ միասին: Աստուծոյ հրահանգով, անոնք կոչուած են սպասաւորելու մարդ արարածին: Հետեւաբար, անոնք ծառայող հոգիներ են, որոնք երկնաբնակ ըլլալով հանդերձ, իրենց մասնակցութիւնը կը բերեն նաեւ երկրաւոր կեանքի ընթացքին: Անոնք կ'աշխատին ժամանակի եւ տարածքի մէջ, մարդու հետ եւ մարդու համար:

Հրեշտակներուն կը կոչեն նաեւ Աստուծոյ պատգամաւորներ, որոնք կ'իրականացնեն Տիրոջ կամքը: Սուրբ Գիրքը կը վկայէ որ անոնք անհամար են: Ըստ Ս. Դիոնիսիոս Արիսպագացիի՝ անոնք ունին իննը դաս՝ Աթոռներ, Քերովբէներ, Սերովբէներ, Տէրութիւններ, Զօրութիւններ, Իշխանութիւններ, Պետութիւններ, Հրեշտակապետեր եւ Հրեշտակներ:

Աստուածաշունչին մէջ հրեշտակներու մասին ակնարկութիւնները շատ են: Անոնք կը ներկայացուին իբրեւ բազմաթիւ, մեծագործ եւ զօրաւոր էակներ: Հին Կտակարանին մէջ անոնք Աստուծոյ ներկայացուցիչները կը նկատուին, միջնորդներ հոգեւոր եւ նիւթեղէն աշխարհներուն միջեւ: Անոնք ունին իրենց ղեկավարները որոնցմէ ամենէն աւելի ծանօթ են Գաբրիէլը եւ Միքայէլը: Հին միջնադարեան մանրանկարչութեան մէջ յատկապէս, կը գտնենք Գաբրիէլ հրեշտակապետի պատկերը, Տիրամօր աւետելու ատեն:

Գաբրիէլ անունը, որ կը նշանակէ «Աստուծոյ այր», բարձրեալի անմիջական պաշտօնեան է, որուն վերապահուած է Տիրոջ վերին խորհուրդները տարածելու շնորհը: Այս հրեշտակապետն էր, որ ուղղարկուած էր Տիրոջ կողմէ Ս. Կոյս Մարիամին, հաղորդելու բարի լուրը՝ իսկ Զաքարիային՝ Ս. Յովհաննէս Մկրտիչի ծննդեան աւետիսը:

Միքայէլ անունը, որ կը նշանակէ «Ո՞վ է Աստուծոյ նման», երկնաւոր Արքայի փառքի եւ անոր ժողովուրդին պաշտպանութեան համար մարտնչողն է. ան՝ որուն տրուած է կառավարելու եւ թագաւորելու շնորհ: Միքայէլ հրեշտակապետի անունը, չորս անգամ վկայակոչուած է Ս. Գրքին մէջ: (Դան. 10.13, 12.1, Յուդ. 1.9, Յայտ. 12.7):

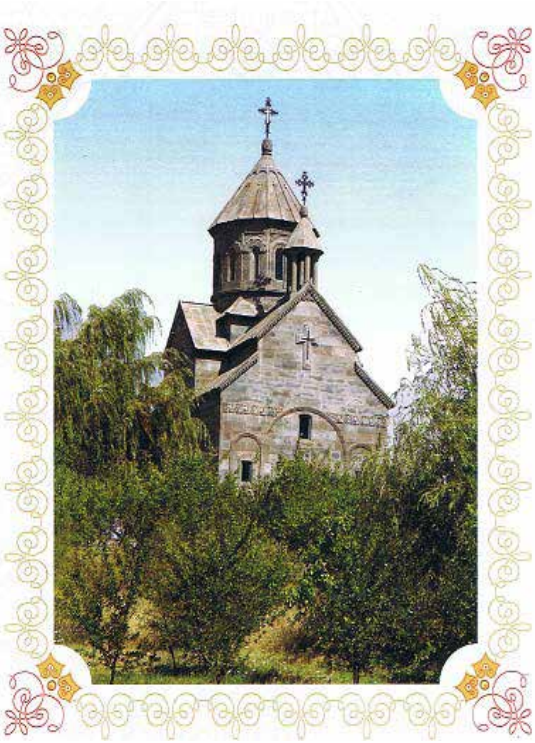
Տօն Ընծայման Ս. Աստուածածնի

Մարիամ դուստրն էր Յովակիմի եւ Աննայի: Աւանդութենէն քաղելով պատմութիւնը, գիտենք որ Աննա ամուլ էր եւ Մարիամ ուխտի զաւակն էր անոնց:

Համաձայն այս ուխտին, երբ Մարիամ երեք տարեկան եղաւ, ծնողքը զայն ընծայեց տաճարին, որպէսզի հոն նուիրեալ այրիներու եւ կոյսերու խնամքին եւ հոգատարութեան ներքեւ՝ Աստուածային պաշտամունքով մեծնայ եւ տաճարին ծառայէ:

Այս ընծայման տօնն է որ մեր օրացոյցին մէջ արձանագրուած է «Տօն Ընծայման Ս. Աստուածածնի երից ամաց ի տաճարն»:

Աստուածամօր երեք տարեկանին տաճար ընծայման տօնը, անփոփոխ կերպով կը կատարուի 21 Նոյեմբերին:

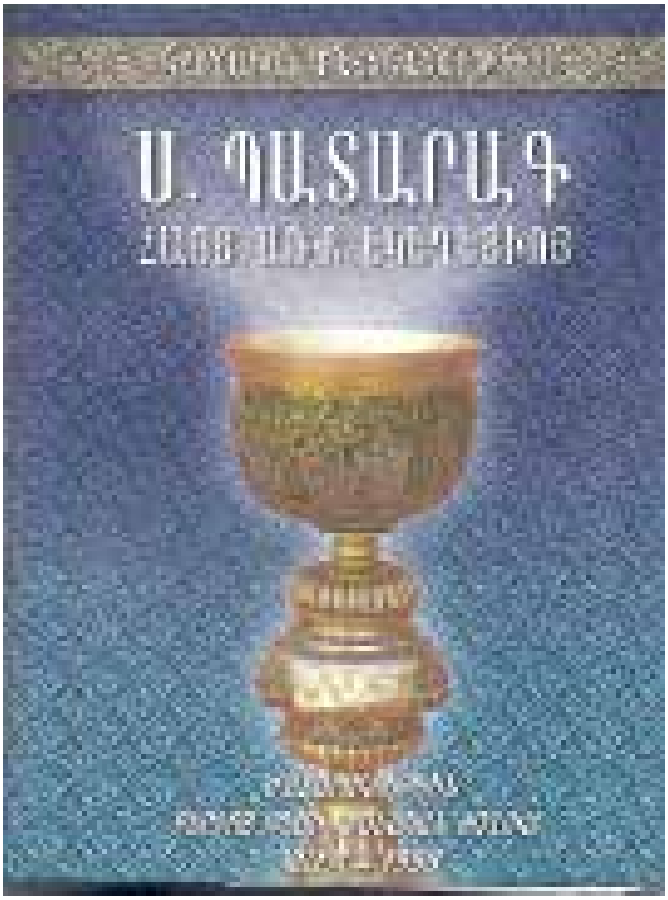
ԱՌԻՆՋի Ս. Աստուածածին Եկեղեցին 2000թ

Եկեղեցական Բառարան

Ա ա **Աբեղայ** Ասորական ծագում ունեցող այս բառը կը նշանակէ առանձին ապրող՝ չամուսնացած: Մեր եկեղեցիէն ներս Աբեղայ կը կոչուին կուսակրօն քահանաները: Տարբերութիւնը ամուսնացեալ քահանային եւ աբեղային միջեւ հետեւեալն է ձեռնադրութեան օրը, երեկոյեան ժամերգութեան ընթացքին, աբեղան յատուկ ուխտ կը կատարէ կուսակրօն մնալու եւ չամուսնանալու: Ատոր փոխարէն ան կը խոստանայ ամբողջութեամբ նուիրուիլ հոգեւոր ծառայութեան:

Աբէլ եւ Կայէն Դրախտէն վտարուելէ ետք Ադամ ու Եւան ունեցան երկու որդի: Մեծին կոչեցին Կայէն իսկ փոքրին Աբէլ: Եղբայրները իրենց ծնողներու հետ սկսան կրել օրուայ հացը վաստակելու ծանրութիւնը: Կայէնը կը զբաղուէր հողագործութեամբ, իսկ Աբէլը հովիւ էր: Հայրական տան մէջ հաստատուած օրէնքի համաձայն՝ անգամ մը Կայէնը Աստուծոյ նուէր մատուցանեց իր մշակած հողի առաջին բերքէն՝ երախայրիքը. իսկ Աբէլը զոհաբերեց իր հօտին առաջին ծնածներէն: Տէրը սակայն կը ճանչնար անոնց սիրտերը, գիտէր որ Աբէլը իր գառնուկներէն ամենալաւերը ընտրեց մինչդեռ Կայէնը բերքի լաւագոյն մասը պահեց իրեն: Այս պատճառով Աստուած ընդունեց Աբէլի զոհաբերութիւնը եւ տուաւ իր բարեհաճութեան նշանը իսկ Կայէնի նուէրին Ան չնայեցաւ: Եւ Կայէնը նախանձէն ու չարութենէն մղուած սպաննեց Աբէլը: Աշխարհի մէջ կատարուած առաջին սպաննութիւնն էր այդ: Աստուած անիծեց մարդասպանը եւ Կայէնը իր ողջ կեանքի ընթացքին հանգստութիւն եւ ապահովութիւն չգտաւ:

Բացատրութիւն՝ Հայց. Առաք. Սուրբ Եկեղեցւոյ Պատարագին «շար. 1»

<u>Պատարագի խորհուրդին հաստատումը</u>

Հայց, Եկեղեցւոյ եօթը խորհուրդներէն մէկն է սուրբ հաղորդութիւնը որ կը տրուի սուրբ պատարագին ընդմէջէն:

Ան ոգեկոչումն է վերջին ընթրիքի յիշատակին, ուր Յիսուս ինքզինք մատուցեց առաքեալներուն՝ ըսելով ըստ Յովհաննէս աւետարանիչին թէ՝ «Ան որ չուտէ իմ մարմինէս եւ չխմէ իմ արիւնէս՝ չի կրնար յաւիտենական կեանք ժառանգել» Յովհաննու 6.53

Յիսուս իր մարմինն ու արիւնը որպէս փրկութեան երաշխիք տուաւ մարդոց վերջին ընթրիքին, ուր ան հաստատեց մեղսաքաւիչ հաղորդութեան խորհուրդը: Սեղանէն առաւ հացը, օրհնեց, եւ աշակերտներուն տալով ըսաւ «առէ՛ք, կերէ՛ք, այս է մարմին իմ՝ որ վասն ձեր եւ բազմաց բաշխի ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց»: Ապա գինիին բաժակը առաւ, օրհնեց, գոհացաւ, եւ աշակերտներուն տալով ըսաւ «Արբէ՛ք ի սմանէ ամենեքեան այս է արիւն իմ՛ նորոյ ուխտի, որ յաղաքս ձեր եւ բազմաց սեղանի, ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն մեղաց»:

Աստուածորդին վերոյիշեալ բառերը արտասանելով յաւիտենական ուխտ մը կնքեց իր առաքեալներուն հետ, ուխտ մը որ պիտի իմաստաւորուէր իր խաչելութեան խորհուրդով եւ իր իսկ անձին պատարագումով: Քրիստոս աշխարհ եկած էր որպէս միջնորդ հաշտութեան՛ հօր Աստուծոյ եւ ադամական մեղքով այլասերած մարդկութեան միջեւ: Այս նուիրական առաքելութիւնը կ՛իրագործուէր փրկագործութեան խորհուրդով: Յիսուս իր մարմինն ու արիւնը որպէս գրաւական կու տար մարդկութեան, ինչպէս Պօղոս առաքեալ հարազատօրէն մեկնաբանելով պիտի ըսէր.

«Միթէ չէ՞ք գիտեր, որ ձեր մարմիններուն համար մասանաւոր գին վճարուած է, փառաւորեցէք զԱստուած ձեր մարմիններուն մէջ» Ա Կորնթացիս 6.19

Ս. Պատարագի խորհուրդով՝ առաջին հերթին մենք կը յիշատակենք Աստուծոյ որդիին մարդեղութեան խորհուրդը. Քրիստոս մարդացաւ, որպէսզի մարդը վերստին բարձրանայ այն պատուանդանին, ուրկէ ինկած էր ան նախածնողներու մեղանչումէն ետք: Այդ էր Աստուծոյ որդիին առաքելութիւնը եւ այդ առաքելութեան ամբողջացումը պիտի ըլլար, անոր փրկագործութեան խորհուրդը՝ Սուրբ Պատարագումը:

Պատարագը անարիւն զենումն է Քրիստոսի, փրկագործութեան խորհուրդն է ան, որ կը կատարուի մեր մեղքերու բնաջնջման եւ մեր հոգիներու փրկութեան համար:

Խորհրդաւոր Ընթրիք

Պատարագ՝ զոհ, ընծայ, նուէր

Սուրբ Պատարագի խորհուրդով Քրիստոս որպէս Աստուածային գերազանց սիրոյ արտայայտութիւն ինքզինք կ՛ընծայէ, կը զոհուի մեր փրկութեան համար: Ճշմարտօրէն Ս. Պատարագը Աստուծոյ սէրը ներկայացնող Աստուծոյ որդիին զոհաբերութեան խորհուրդն է ուր ամէն անգամ պատարագուող «Գառն Աստուծոյ»ն իր մարմինն ու արիւնը կու տայ մեղանչական բնութեամբ անկումի ենթակայ մարդուն, որպէս Աստուածային գերազանց սիրոյ արտայայտութիւն:

Ինչպէս վերջին ընթրիքի սեղանին վրայ հացն ու գինին Քրիստոսի օրհնութեամբ փոխակերպուեցան Փրկչին Մարմնոյն ու Արեան, նմանապէս ամէն Ս. Պատարագի խորհուրդին՝ Ս. Սեղան ընծայուող ՆՇԽԱՐն ու ԳԻՆԻն նուիրագործուելով ու սրբագործուելով գերահրաշօրէն կը փոխակերպուին եւ հաւատացեալներուն կ՚ընծայուին որպէս մեղսաքաւիչ Ս. Հաղորդութիւն, որպէս Մարմին եւ Արիւն Քրիստոսի:

Յովհաննէս Ա. Մանդակունի (հաւանաբար 400-483/84 կամ 498/499), հայոց կաթողիկոս (ըստ որոշ աղբիւրներու՝ 471/472-483/84, ըստ ուրիշներու՝ 485-498/499), վարդապետ և հայրապետ, հետեւեալ բառերով կը ներկայացնէ Մեծ եւ Սքանչելի խորհուրդը հաւատացեալներուն:

«Այսուհետեւ որպէս լոկ հաց մի՛ նայիր անոր, եւ ոչ ալ որպէս զինի նկատի ունեցիր կամ ընդունիր զայն, որովհետեւ Ս. Խորհուրդին սահաւորութիւնը Թէպէտեւ անտեսանելի է, սակայն անոր զօրութիւնը իմանալի եւ զգալի:

Մենք ճշմարիտ հաւատքով Քրիստոսն է, որ կ՚ընդունինք Ս. Սեղանին վրայ, Անոր է, որ կը մօտենանք, Զայն կը տեսնենք, կը շօշափենք, կը համբուրենք, կը ճաշակենք զայն ընդունելով մեր ներսիդին եւ կը դառնանք մարմինը, անդամներն ու որդիները Աստուծոյ» Ճառք, էջ 168:

Յաջորդիւ պիտի ներկայացնենք Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ Ս. Պատարագի արարողութիւնն ու անոր բացատրութիւնը:

Նախ ըսենք, որ Ս. Պատարագի արարողութիւնը 4 մասերէ կը բաղկանայ:

1. Պատրաստութիւն
2. Ճաշու Պաշտօն
3. Բուն Պատարագ
4. Արձակում

Գօտի
ԺԸ դար, Կարս
Ս. Էջմիածնի Գանձատուն

Սուրբ սեղանի խաչ
Թ. դար սկիզբ, Ախալցխայ

Կանթեղներ
Ս. Էջմիածնի գանձատուն

Կաթողիկոսի ծիսական հանդերձանքը
Ս. Էջմիածնի Մայր տաճարի թանգարան

Ծանօթանանք Եկեղեցւոյ Սպասներուն
Քշոց, Սբ. Սեղանի Խաչ, Սկիհ

Քշոց 1765թ Լիմ, Վասպուրական

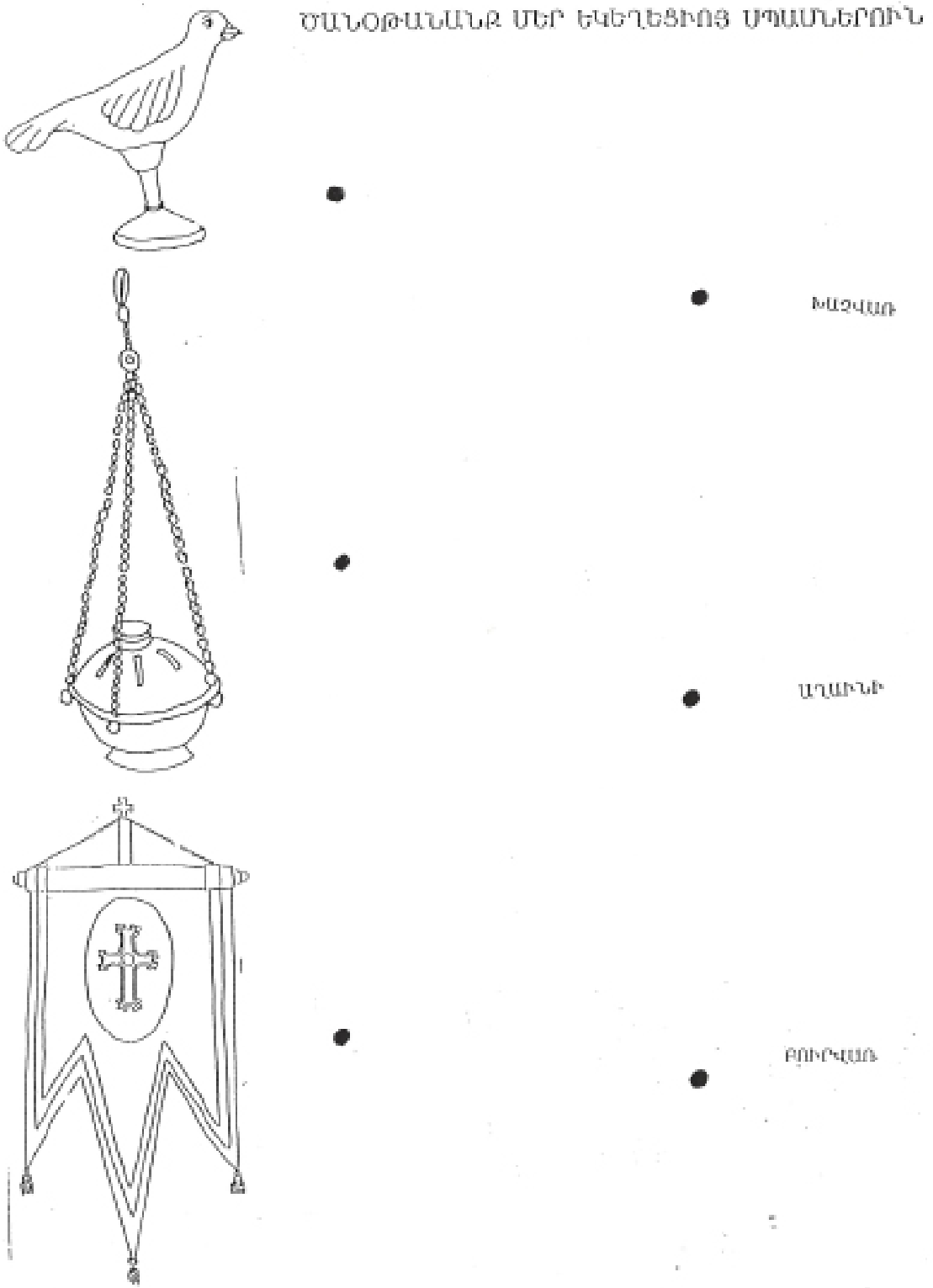

Սկիհ, 1623 Էդիրնէ

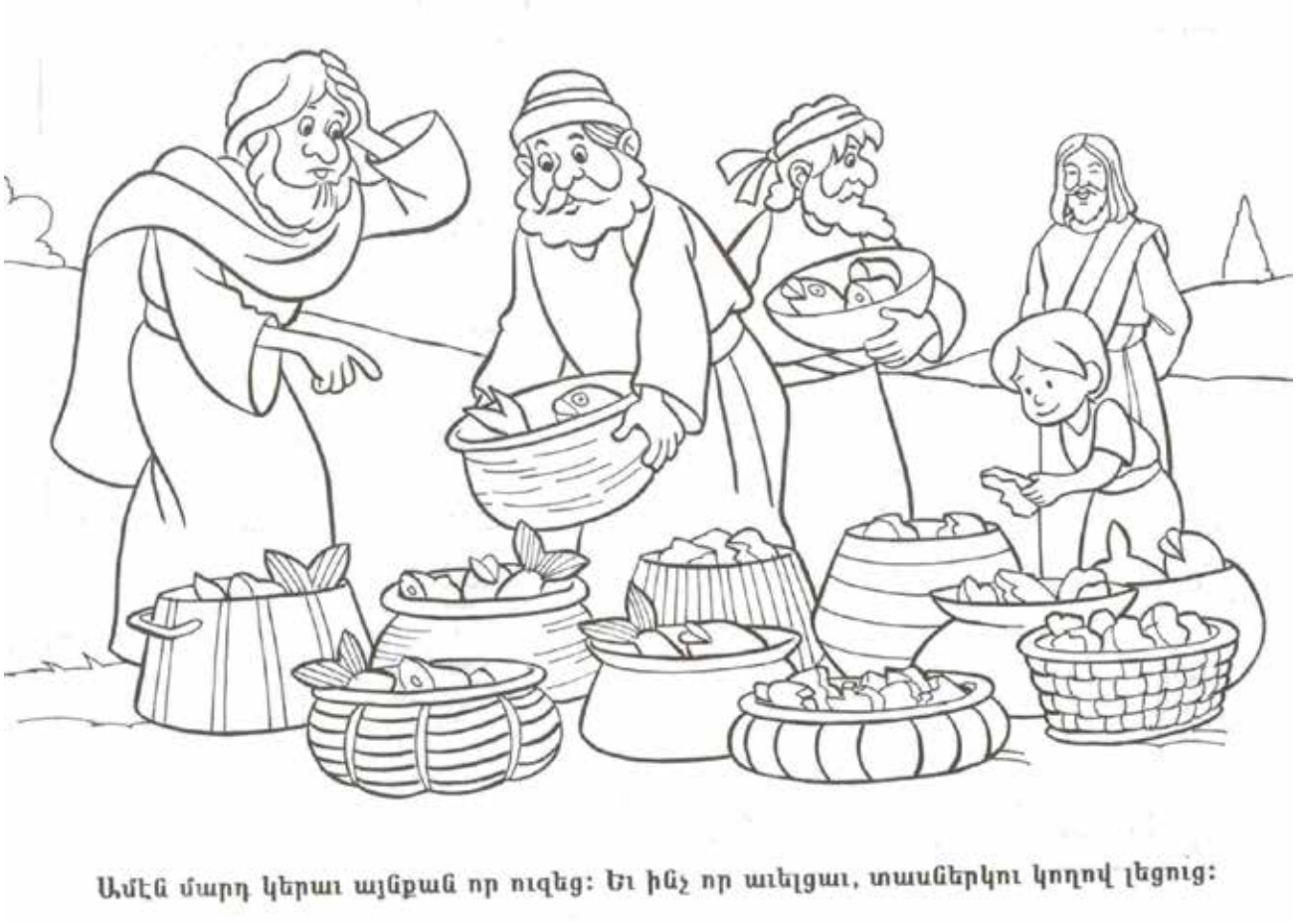
Սուրբ Սեղանի Խաչ 18-րդ Դար, Վասպուրական

Ծանօթանանք Եկեղեցւոյ Սպասներուն
Խաչվառ, Աղաւնի, Բուրվառ

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Մանկապարտէզի անկիւն

Ամէն մարդ կերաւ այնքան որ ուզեց: Եւ ինչ որ աւելցաւ, տասներկու կողով լեցուց:

Ամբողջացո՛ւր ըստ Ղուկասի Աւետարանին 9.14-17 .

հինգ, յիսունական, տասներկու, աչքերը, կշտացան, ձուկը, հացը, կատարեցին

Որովհետեւ շուրջ ---------- հազար մարդ կար: Յիսուս աշակերտներուն ըսաւ.

- Նստեցուցէք զանոնք ---------- հոգինոց խումբերով: Անոնք ---------- հրահանգը եւ նստեցուցին բոլորն ալ: Ապա Յիսուս առաւ հինգ --------- եւ երկու ---------, ---------- երկինք բարձրացուց, օրհնեց, կտրեց եւ աշակերտներուն տուաւ՝ որ բաժնեն ժողովուրդին: Բոլորն ալ կերան ու ----------, եւ աշակերտները աւելցած կտորները հաւաքելով՝ ---------- սակառ լեցուցին:

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Ա., Բ. եւ Գ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք Նոյեմբեր 28-ին:
ա. Ամենայն Սրբոց
բ. Ս. Գէորգին
գ. Ս. Անդրէաս եւ Ս. Փիլիպպոսին
դ. Ս. Թադէոս եւ Ս. Բարթուղիմէոս

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Ս. Գաբրիէլ եւ Ս. Միքայէլ Հրեշտակապետերուն տօնը:
ա. Նոյեմբեր 7
բ. Նոյեմբեր 16
գ. Նոյեմբեր 7
դ. Նոյեմբեր 27

3.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Սուրբ Առաքեալներու՝ Անդրէասի եւ Փիլիպպոսի տօնը:
ա. Նոյեմբեր 6
բ. Նոյեմբեր 14
գ. Նոյեմբեր 18
դ. Նոյեմբեր 15

4.- Ս. Կոյս Մարիամ քանի՞ տարեկանէն սկսեալ սկսաւ Տաճարին մէջ ապրիլ:
ա. 3
բ. 12
գ. 20
դ. 7

5.- Յիսնակը, քանի՞ օրերու միջոց մըն է:
ա. 6
բ. 13
գ. 50
դ. 7

6.- Քանի՞ հատ են Քրիստոսի Սուրբ Եկեղեցւոյ խորհուրդները:

ա. 1
բ. 3
գ. 7
դ. 12

7.- Ըսէ՛ մէկ բառով. ոսկի բերան ունեցող:

Ո-------ն

8.- Գրէ՛ Հրեշտակապետին անունը:

Մ------

9.- Գրէ՛ Հրեշտակապետին անունը:

Գ------

10.- Ի՞նչ էր Պետրոս Առաքեալին եղբօրը անունը:

ա. Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերան Հայրապետ
բ. Ս. Փիլիպպոս
գ. Ս. Անդրէաս
դ. Ս. Գրիգոր

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Նախակրթարան Դ., Ե. եւ Զ. դասարաններու անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք Նոյեմբեր 14-ին:
ա. Ս. Անդրէ Զօրավարին
բ. Ս. Գէորգին
գ. Ս. Անդրէաս եւ Ս. Փիլիպպոսին
դ. Բոլոր Սուրբերուն

2.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Ս. Կոյսին Տաճար ընծայումը:
ա. Նոյեմբեր 6
բ. Նոյեմբեր 23
գ. Նոյեմբեր 21
դ. Նոյեմբեր 29

3.- Այս տարի ե՞րբ կը տօնենք Սուրբ կուսանաց Յուլիանէի եւ Վասիլուհիի տօնը:
ա. Նոյեմբեր 6
բ. Նոյեմբեր 23
գ. Նոյեմբեր 24
դ. Նոյեմբեր 27

4.- Այս տարի ե՞րբ է Յիսնակի պահոց բարեկենդանը:
ա. Նոյեմբեր 6
բ. Նոյեմբեր 15
գ. Հոկտեմբեր 20
դ. Հոկտեմբեր 30

5.- Յիսնակի Բարեկենդանը Նոյեմբերի ո՞ր օրուան ամենէն մօտ Կիրակիին կը հանդիպի:
ա. 6
բ. 16
գ. 18
դ. 31

6.- Ո՞ր հրեշտակապետին անունին իմաստը «Աստուծոյ այր» է:
ա. Գաբրիէլ
բ. Միքայէլ

7.- Ամբողջացո՛ւր հրեշտակներուն դասերը:

Ք------ներ,
Ս------ներ,
Տ--------ներ

8.- Աստուածաշունչին մէջ ո՞ւր կը կարդանք:
«Զգո՜յշ, մի՛ արհամարհէք այս փոքրիկներէն մէկը. գիտցէք, որ անոնց հրեշտակները երկինքի մէջ միշտ կը տեսնեն իմ երկնաւոր Հայրս»:

Աւետարան ըստ Մ-------սի --.--

9.- Յիսուս քանի՞ բորոտներ բժշկեց ըստ Ղուկասի 17.11-19-ին:
ա. 5
բ. 1
գ. 12
դ. 10

10.- Յիսուսի բժշկած բորոտներէն քանի՞ հոգի վերադարձան շնորհակալութիւն յայտնելու:
ա. 5
բ. 1
գ. 12
դ. 10

Ո՞րն է ճիշդ պատասխանը

Երկրորդականի անկիւն

1.- Որո՞ւ տօնը այս տարի կը տօնենք Նոյեմբեր 21ին:
ա. Ս. Կոյսի Տաճար ընծայումին
բ. Ա. օր Յիսնակի Պահոց
գ. Ս. Անդրէասի եւ Ս. Փիլիպպոսի
դ. Բոլոր Սուրբերուն

2.- Յիսուսի ո՞ր Առաքեալը X ձեւով խաչի մահով մահացաւ:
ա. Մատթէոս
բ. Թադէոս
գ. Բարթողիմէոս
դ. Անդրէաս

3.- Ամբողջացո՛ւր Պօղոս Առաքեալի գրած նամակներուն ցանկը:.

ա. Հռոմայեցիներուն
բ. Ա. եւ Բ. Կ----------ցիներուն
գ. Գ---------ցիներուն
դ. Ե---------ցիներուն
ե. Փ --------ցիներուն
զ. Կ.---------ցիներուն
է. Ա. եւ Բ. Թ----------ցիներուն
ը. Ա. եւ Բ. Տ----------սին
թ. Տ--------սին
ժ. Փ--------նին
ժա. Ե----------ցիներուն

4.- Մեր Եկեղեցւոյ 7 խորհուրդներէն ո՞ր մէկը կը տրուի Ս. Պատարագին ընդմէջէն:
ա. Մկրտութիւն
բ. Դրոշմ
գ. Ապաշխարութիւն
դ. Հաղորդութիւն

5.- Յիսնակը մեզի ո՞ր տաղաւարին կը պատրաստէ:

_____

6.- Հայկական տօնացոյցին մէջ յիշատակուող Ս. Յուլիանէ եւ Ս. Վասիլուհի կոյսերը ո՞ր քաղաքէն են:

Ն-----իա

7.- Ս. Հաղորդութեան ընթացքին, Ս. Սեղան ընծայուող ո՞ր երկու նիւթերը կը փոխակերպուին Քրիստոսի Մարմնին ու Արեան:

------ ու -----

8.- Ո՞ր հրեշտակապետին անունին իմաստը «Աստուծոյ այր» է:

ա. Գաբրիէլ
բ. Միքայէլ

9.- Ամբողջացո՛ւր Ղուկաս 6.31-ի ոսկեղէն համարը:
Ինչ որ --------- -- ----------
ձեզի -------՝ դուք ալ ------ -------
անոնց:

10.- Ո՞ր հրեշտակապետին անունին իմաստը «Ո՞վ է Աստուծոյ նման» է:

ա. Գաբրիէլ
բ. Միքայէլ

Լուրեր՝ Կիրակնօրեայէն

Հոկտեմբեր 25-ին Աշակերտները տօնեցին Ս. Խաչի գտնուելուն տօնը։ Դասարանային պահուն իւրաքանչիւր դասարան շարունակեց իր ծրագիրը, եւ երգեցողութեան պահ ունեցաւ։

Կիրակի՝ 4 Հոկտեմբեր 2025-ին լսարանային պահուն, աշակերտները անդրադարձան Յիսուսի 72 աշակերտներուն եւ ինչպէս որպէս Կիրակնօրեայ Դպրոցի աշակերտներ ի՞նչպէս պէտք է աշակերտել Յիսուսի։ Դասարանային պահը շարունակեցին ըստ դասագրքերու։ Աշակերտները խանդավառութեամբ կը սպասեն Ս. Թարգմանչաց տօնը տօնել 11 Հոկտեմբերին, երբ իւրաքանչիւր աշակերտ ցուցադրուած գիրքերէն գիրք մը նուէր պիտի ստանայ...։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 18-ին Կիրակնօրեայ Դպրոցի աշակերտները, լսարանային պահուն անդրադարձան 4 աւետարանիչներուն՝ Մատթէոսի, Մարկոսի, Ղուկասի եւ Յովհաննէսի: Դասարանային պահը շարունակեցին ըստ դասագրքերու: Աշակերտները նաեւ երաժշտութեան պահ ունեցան:

Սրբոց Թարգմանչացը՝ Կիրակնօրեայ դպրոցէն ներս

Հոկտեմբեր 11-ին նշելու համար Թարգմանչաց սուրբերուն տօնը, դասարանները կատարեցին զանազան ձեռային աշխատանքներ եւ երգեցին «Այբ, Բեն, Գիմ... եւ լսեցին “Որք զարդարեցին...” շարականը: Այս առիթով, մեր գրադարանի գիրքերու ցուցահանդէս մը կազմակերպեցինք, եւ իւրաքանչիւր աշակերտ հայերէն գիրք մը ստացաւ որպէս նուէր: Կիրակնօրեայ Դպրոցի աշակերտները սորվեցան Գարեգին Ա. Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց խօսքերը թէ. «Առանց մեսրոպեան ոճով մարդակերտումի, խախուտ են բոլոր կերտուածքները մեր ազգային կեանքին, ինչպէս խախուտ են աւազահիմն ու հողաշէն կառոյցները աշխարհի...»:Աշակերտները նաեւ ստացան «Մաշտոցի Արձագանգ»-ի Հոկտեմբեր 2024-ի թիւը:

«Հայ Գիրքը միւռո՛ն է մեր ժողովուրդի զաւակներուն համար: Ան, որ Հայ Գիրք կը կարդայ, կը միւռոնուի հայութեամբ»:

